

Z P R A V O D A J

Vydává
Národní informační,
vzdělávací
a osvětové středisko
bezpečnosti práce
při Výzkumném ústavu
bezpečnosti práce, v. v. i.

www.suip.cz www.ceskyfocalpoint.cz

www.bozpinfo.cz www.vubp.cz

číslo 1/2023

KONTROLA DODRŽOVÁNÍ PRACOVNÍCH PODMÍNEK PŘI ZAMĚSTNÁVÁNÍ DRŽITELŮ DOČASNÉ OCHRANY Z UKRAJINY

Kontroly zaměřené na pracovní podmínky zaměstnanců s dočasnou ochranou z Ukrajiny jsou realizovány od 22. 4. 2022, kdy byl modifikovaný Roční program kontrolních akcí Státního úřadu inspekce práce schválen Ministerstvem práce a sociálních věcí. Všichni držitelé dočasné ochrany jsou pro účely zaměstnanosti považováni za cizince s povoleným trvalým pobytem, a získali tak volný přístup na trh práce. Cílem těchto kontrol je napomoci řádnému a legálnímu začlenění držitelů dočasné ochrany v rámci tuzemského trhu práce, zajistit jim rovné pracovní podmínky a všechna práva, která zaměstnancům garantují pracovní právní předpisy v České republice, a bezpečnost a ochranu zdraví při výkonu jejich práce.

Udělení dočasné ochrany se prokazuje tzv. vízovým štítkem, jehož platnost skončila 31. 3. 2023. Vzhledem k současné situaci se nepředpokládá, že by se uprchlíci mohli vrátit zpět do svých domovů, a proto vláda schválila možnost toto pobytové oprávnění prodloužit až do konce března 2024. Ukrajinci, kteří mají zájem nadále pobývat v České republice, se budou muset nejprve elektronicky zaregistrovat. Tato registrace jim pak zajistí přidělení termínu k osobní návštěvě konkrétního pracoviště, kde jim bude vyznačen nový vízový štítek. Pokud se uprchlíci nezaregistrují, případně se v určeném termínu nedostaví k vyznačení štítku, dočasná ochrana jim zanikne.

K datu 4. 1. 2023 bylo orgány inspekce práce zahájeno celkem 531 kontrol a byly kontrolovány pracovní podmínky celkem 4 695 držitelů dočasné ochrany z Ukrajiny. Kontroly jsou zaměřovány buď přímo na dodržování

pracovníprávních podmínek držitelů dočasné ochrany, ale rovněž se jedná o kontroly, které jsou primárně zaměřeny na jinou kontrolní oblast, kdy v průběhu kontroly bylo zjištěno také zaměstnávání držitelů dočasné ochrany z Ukrajiny.

Do kontrolní činnosti bylo zapojeno více jak 300 inspektorů z jednotlivých oblastních inspektorátů práce. Mezi nejzávažnější porušení pracovníprávních předpisů, která byla kontrolami zjištěna, patřilo umožnění výkonu nelegální práce, zastřené zprostředkování zaměstnání a neuzavření pracovní smlouvy v písemné formě. V rámci kontrol podmínek agenturního zaměstnávání pak byla zjištěna porušení na úseku srovnatelných pracovních a mzdových podmínek. Mezi další zjištěná porušení patřilo nesplnění evidenční a informační povinnosti zaměstnavatele ve vztahu k zaměst-

návání cizinců, nesplnění povinnosti mít v místě pracoviště kopie dokladů prokazujících existenci pracovníprávního vztahu či nezajištění vstupní lékařské prohlídky a umožnění výkonu práce, jejíž náročnost neodpovídala schopnostem a zdravotní způsobilosti zaměstnance.

Na základě dokončených kontrol bylo ke dni 4. 1. 2023 uloženo 27 pokut v celkové výši 1 149 000 Kč. Za méně závažná porušení právních předpisů bylo současně zaměstnavatelům vydáno 69 příkazů na místě (blokových pokut) v celkové výši 277 000 Kč. Vzhledem k prodloužení dočasné ochrany až do konce března 2024 tak budou kontroly pracovních podmínek držitelů dočasné ochrany pokračovat i nadále.

Ing. Eliška Těžká
úsek inspekce PPV
Státní úřad inspekce práce

PROBLEMATIKA BEZPEČNOSTI PRÁCE VE VÝŠKÁCH

Staveniště je pracovištěm, které spojuje rizika z mnoha odvětví. Ke zvýšené úrovni rizik a z nich vyplývajícím nebezpečím přispívá i různá zkušenost a kvalita zhotovitelů staveb. Práce ve výškách patří k nejrizikovějším činnostem na staveništích a k činnostem s nejvyšším počtem (téměř 65 %) smrtelných pracovních úrazů.

I když právní předpis, který řeší problematiku práce ve výškách – nařízení vlády č. 362/2005 Sb., o bližších požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na pracovištích s nebezpečím pádu z výšky nebo do hloubky, upřednostňuje jako ochranu proti pádu z výšky a do hloubky kolektivní ochranu, a to zejména technickou konstrukcí, zábradlím, záchytným lešením, sítěmi nebo dočasnou stavební konstrukcí, jsou v praxi ve většině případů používány jako ochrana proti pádu osobní ochranné pracovní prostředky (OOPP) proti pádu. Vzhledem ke skutečnosti, že nebezpečné práce, jako jsou práce ve výškách při montáži a demontáži dočasných stavebních konstrukcí, práce tesařské, klempířské a pokrývačské, provádějí většinou podnikající fyzické osoby, tyto používají výhradně OOPP pro práci ve výškách zvláště z finančních důvodů.

Zde ovšem nastává problém ohledně názoru, který je rozšířený zvláště právě mezi podnikajícími fyzickými osobami, že práce s pomocí OOPP je nebezpečná a také zdržuje. Dále pak zaměstnanci spoléhají na to, že obvykle pracovali bez zajištění a nikdy se jim nic nestalo. Podnikající fyzické osoby vykonávají nebezpečné práce, berou jakoukoliv práci bez ohledu na rizika, kterým jsou vystaveny. Nebezpečí vnímají jako zbytečně zdržující faktor.

Dalšími subjekty provádějící práce ve výškách jsou sdružení podnikatelů nebo malé organizace. Mnozí zaměstnavatelé nevěnují dostatečnou pozornost výběru vhodného systému ochrany proti pádu z výšky pomocí OOPP. Zaměstnavatelé poskytují OOPP pro osobní zajištění pro práci ve výškách, které nesplňují stanovené technické požadavky na osobní ochranné prostředky. Prostředky osobního zajištění proti pádu mnohdy nemají pravidelné kontroly a zkoušky, jak požaduje návod výrobce. Zaměstnanci pro užívání prostředků osobního zajištění proti pádu nejsou zaškoleni a rovněž nejsou seznámeni

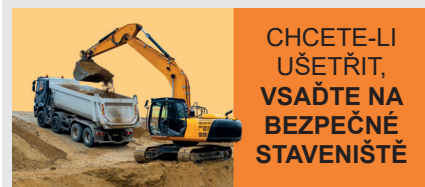
s návodem výrobce na jejich používání při předpokládaných činnostech, zejména pak s vyprošťovacími postupy při mimořádných událostech. Nerespektují omezující podmínky a rizika používání prostředků osobního zajištění. Proto jsou tyto prostředky zaměstnanci nekvalifikovaně používány. Zaměstnavatelé mnohdy neurčují způsob a místo kotvení, nezpracovávají technologický postup na prováděné práce s určením vhodného OOPP proti pádu, nezajišťují pro zaměstnance provádějící práce pomocí OOPP proti pádu řádné školení ze způsobu jejich používání. Zaměstnanci často pro kotvení používají spojovací lano příliš dlouhé, a to jak při pracovním polohovacím systému, tak při systému zachycení pádu. Nemůže tak dojít k zachycení případného pádu v bezpečné vzdálenosti od hrany nebo v bezpečné výšce. Uživatel těchto OOPP také často ani neví, k jakému účelu jsou jednotlivé spojovací prostředky používány a k čemu slouží. Nedostatečně, málo jsou používány doplňky jako zkracovače (lanové svěry) určené k nastavení délky lana, zatahovače zachycovače

pádu a pohyblivé zachycovače pádu. Pracovníci provádějící práce ve výšce také často mají nasazený pouze zachycovací postroj bez spojovacích prostředků, kotevního lana, kdy toto použijí až v okamžiku, kdy je na jejich pracovišti prováděna kontrola.

Na úroveň zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci zhotovitelé mají vliv podmínky stanovené zadavatelem, které se odrážejí v termínech na provedení prací, cenou zakázky a dalšími vlivy odrážejícími se v nedostatku kvalifikovaných pracovníků i za cenu nedodržení samotných technologických postupů stavby.

Ing. Zdeněk Neset
úsek inspekce BOZP
Státní úřad inspekce práce

Mediální kampaň pro zaměstnavatele

<https://vubp.cz/o-nas/kampane-a-souteze/kampane/chcete-li-usetrit-vsadte-na-bezpecne-staveniste/>

SILNIČNÍ DOPRAVA V PODMÍNKÁCH SÚP

Státní úřad inspekce práce provádí dlouhodobě kontroly v oblasti dopravy a opravárenství se zaměřením na plnění legislativních povinností při organizování bezpečnosti a ochrany zdraví při práci zaměstnanců v dopravě a organizování pracovní doby řidičů.

Pro rok 2023 jsou vytýčeny a schváleny hned dva úkoly v oblasti dopravy. Jeden je dlouhodobě orientovaný na plnění povinností dopravců v roli zaměstnavatelů a zahrnuje oblast prevence rizik (vyhledávání rizik a provádění pravidelné kontroly úrovně BOZP na pracovišti), péči o zaměstnance (kam lze podřadit odbornou a zdravotní způsobilost zaměstnanců, školení k zajištění BOZP včetně školení o rizicích konkrétně vykonávané práce a přijímání opatření k eliminaci rizik, případně i zacvičení), dále pak oblast poskytování osobních ochranných pracovních prostředků (poskytování na základě vlastního vyhodnocení rizik, stav OOPP a jejich používání zaměstnanci), bezpečnost práce na pracovišti (pracovní a technologické postupy pro činnosti vykonávané na pracovišti, zajištění průvodní a provozní dokumentace strojů a zařízení; posouzení stavu technického zařízení uvedeného v dokumentaci vzhledem k reálnému stavu) a v neposlední řadě organizování pracovní doby řidičů, kam jsme v posledních třech letech přidali i kontroly pracovní doby strojvedoucích. V roce 2022 bylo při výše popsaném kontrolním úkolu zjištěno 515 porušení u 303 kontrolovaných dopravců. Největší počet zjiš-

tění byl při porušení povinnosti péče o bezpečnost práce v organizacích (kam spadají rizika – vyhledávání, seznamování, školení BOZP, zaškolování, seznamování s návody k obsluze atd.). V této oblasti se dopustilo 80 kontrolovaných subjektů porušení. Další významnou oblastí byly nedostatky v oblasti zdravotní a odborné způsobilosti, tuto povinnost neplnilo 53 kontrolovaných subjektů.

Od srpna loňského roku, kdy nabyla účinnosti novela zákona č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, nám přibýly nové kontrolní pravomoci. Na základě těchto nově nabytých povinností byl zpracován nový úkol, a to v souvislosti s prováděním kontrol v provozovněch dopravců, kteří provozují silniční dopravu velkými vozidly (tj. vozidly nad 3,5 tuny a v mezinárodní kamionové dopravě nad 2,5 tuny). Tento kontrolní úkol je provázán s informacemi poskytovanými z rejstříku podnikatelů v silniční dopravě (dále jen RPSD). Nutno uvést, že tento RPSD je provozován a spravován Ministerstvem dopravy. Jde o informační soustavu o porušeních nejen ze strany řidičů, ale i dopravců v rámci celé Evropské unie. Prostřednictvím RPSD dochází k propojení a vzájemné výměně informací o dopravcích a jejich řidičích. Z RPSD lze získat informace o sankcích udělených dopravcům a řidičům, na základě kterých se stanovuje míra rizikovosti dopravce. Tento úkol se zatím nerealizuje, vyčkáváme na zpřístupnění přístupu do RPSD.

PŘIPRAVOVANÁ VELETRŽNÍ SETKÁNÍ V ROCE 2023

Na rok 2023 je naplánována propagace bezpečnosti a ochrany zdraví při práci ve výstavním stánku, a to na veletrhu vědy, který se zaměřuje na vzdělávání a vědu a jehož cílovou skupinou jsou především učitelé a studenti, a na výstavě Země živitelka, která se zaměřuje na zemědělský sektor napříč všemi jeho obory. Cílem účasti na výstavách je příležitost nejen zviditelnit otázku BOZP, ale upozornit i na úlohu inspekce práce a výsledky výzkumu v této oblasti a nabídnout pomoc podnikatelům i podnikům při plnění zákonem stanovených požadavků BOZP.

Za účasti zástupců Ministerstva práce a sociálních věcí, Státního úřadu inspekce práce, Výzkumného ústavu bezpečnosti práce, oblastních inspektorátů práce a dalších partnerů budou veletržní setkání probíhat pod patronací a s podporou Evropské agentury pro BOZP v rámci evropské kampaně Zdravé pracoviště s názvem Bezpečná a zdravá práce v digitálním věku. Zástupci odborných státních i nestátních institucí budou připraveni poskytnout informace a poradenství v celém spektru problematiky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

Těšíme se na setkání s vámi ve výstavním stánku.

Název	Termín Místo konání
Veletrh vědy Největší vědecký veletrh v ČR	8.–10. 6. 2023 PVA EXPO PRAHA
Země živitelka Mezinárodní agrosalon	24.–29. 8. 2023 VÝSTAVIŠTĚ ČESKÉ BUDĚJOVICE

Hana Hlavičková
vedoucí Národního informačního,
vzdělávacího a osvětového střediska (NIVOS)
Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v. v. i.

Další ročník kampaně pro vzdělávací
oblast stavebnictví

**Bezpečně
do prvního
zaměstnání**

Osvětová kampaň na podporu lepší připravenosti a informovanosti
mládeže o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci

<https://prvni-zamestnani.vubp.cz/>

U rizikového dopravce, který je v RPSD vyznačen červenou nebo oranžovou barvou (vyznačení skóre rizikovitosti subjektu), budou inspektoři provádět kontrolu zaměřenou na organizování pracovní doby řidičů a dále pak na některé z povinností, které jsou dopravci uloženy nařízením ES 561/2006. Například se budou zajímat o organizaci doby týdenního odpočinku řidiče v délce trvání 45 hodin a více, kterou řidič nesmí trávit ve vozidle, stejně jako o povinnost dopravce hradit ubytování za řidiče.

Cílem kontrolní činnosti v oblasti BOZP v dopravě je zejména působit preventivně, a spolupodílet se tak na snížení rizikovitosti a úrazovosti v oblasti dopravy.

Ing. Olga Valášková
úsek inspekce BOZP
Státní úřad inspekce práce

DOPLNĚNÍ ČLÁNKU BEZPEČNOST PRÁCE V DOPRAVĚ – ZDRAVOTNÍ ZPŮSOBILOST ŘIDIČŮ ZE ZPRAVODAJE Č. 3/2022

Ve Zpravodaji SÚIP č.3/2022 vyšel článek nazvaný **Bezpečnost práce v dopravě – zdravotní způsobilost řidičů**, který se zabýval lékařskými prohlídkami v dopravě. Některým čtenářům z něj vyplynulo, že dopravně psychologické vyšetření musí být provedeno podle přílohy č. 3 vyhlášky č. 277/2004. Proto zde uvádíme, kdo je povinen dopravně psychologické vyšetření absolvovat.

Tato povinnost je dána v ustanovení § 87a zákona č. 361/2000 Sb., zákon o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu) **§ 87a Dopravně psychologické vyšetření:**

(1) Dopravně psychologickému vyšetření je povinen se podrobovat

a) držitel řidičského oprávnění pro skupinu C1+E, C nebo C+E, pokud řídí nákladní automobil o největší povolené hmotnosti převyšující 7 500 kg nebo speciální automobil o největší povolené hmotnosti převyšující 7 500 kg nebo jízdní soupravu, která je složena z nákladního automobilu a přípojného vozidla nebo ze speciálního automobilu a přípojného vozidla a jejíž největší povolená hmotnost převyšuje 7 500 kg,

b) držitel řidičského oprávnění pro skupinu D1+E, D nebo D+E, pokud řídí motorové vozidlo zařazené do některé z těchto skupin vozidel.

(2) Dopravně psychologickému vyšetření je držitel řidičského oprávnění uvedený v odstavci 1 povinen se podrobit před zahájením výkonu činnosti uvedené v odstavci 1 a dalšímu dopravně psychologickému vyšetření nejdříve šest měsíců před dovršením 50 let a nejpozději v den dovršení 50 let a dále pak každých pět let. Povinnost podrobit se dopravně psychologickému vyšetření před zahájením výkonu činnosti nevzniká, podrobil-li se držitel řidičského oprávnění uvedený v odstavci 1 dopravně psychologickému vyšetření před získáním tohoto řidičského oprávnění, a ode dne provedení vyšetření neuplynulo ke dni zahájení výkonu činnosti více než 6 měsíců.

Podle ustanovení § 87 odst. 1 písm. a) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů, pravidelným lékařským prohlídkám je povinen se podrobovat řidič vozidla, který při plnění úkolů souvisejících s výkonem zvláštních povinností užívá zvláštního výstražného světla modré nebo modré a červené barvy, případně doplněného o zvláštní zvukové výstražné znamení.

Je-li to potřebné pro zjištění zdravotní způsobilosti povinné osoby, může posuzující lékař nařídít provedení odborného vyšetření (ustanovení § 87 odst. 5 zákona o silničním provozu), tj. dopravně psychologického vyšetření.

Podle názoru Ministerstva dopravy v případě, že řidič vozidla do 3,5 t, který při plnění úkolů souvisejících s výkonem zvláštních povinností užívá zvláštního výstražného světla modré nebo modré a červené barvy, případně doplněného o zvláštní zvukové výstražné znamení (sanitní vozidlo), v rámci pravidelné lékařské prohlídky musí podstoupit dopravně psychologické vyšetření jen v případě posuzujícím lékařem vydaného nařízení odborného vyšetření pro zjištění jeho zdravotní způsobilosti.

Bc. Petra Nehasilová
inspektorka oddělení BOZP
Oblastní inspektorát práce
pro Ústecký kraj a Liberecký kraj

ANALÝZA ŽÁDOSTÍ PODLE ZÁKONA Č. 106/1999 SB., O SVOBODNÉM PŘÍSTUPU K INFORMACÍM, OBDRŽENÝCH OBLASTNÍM INSPEKTORÁTEM PRÁCE PRO HLAVNÍ MĚSTO PRAHU V ROCE 2022

Cílem tohoto příspěvku je provést určitý rozbor žádostí o poskytnutí informací podaných v souladu se zákonem č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, jež byly Oblastnímu inspektorátu práce pro hlavní město Prahu (dále jen „inspektorát“) doručeny v roce 2022. V případě bližšího zájmu o tuto problematiku mohou vřele doporučit podstatně rozšířenou verzi tohoto příspěvku uveřejněnou na webu Státního úřadu inspekce práce, která v sobě pojímá daleko zevrubnější analýzu, včetně mj. mnoha dalších a podrobnějších informací, statistických údajů, grafů, ale i výkladových pasáží.

Inspektorát v roce 2022 obdržel rekordní počet 41 žádostí, což bylo o 11 žádostí více než v předchozím, rovněž rekordním, roce 2021. V průměru bylo inspektorátu doručeno 3,42 žádostí měsíčně, nejvíce, konkrétně 6, v měsíci březnu, naopak nejméně, po jedné žádosti, v měsících únoru a květnu. Žadostí sice inspektorát v roce 2022 obdržel celkem 41, žadatelů však bylo „pouze“ 31. Toto bylo zapříčiněno tím, že 8 žadatelů podalo po dvou žádostech, 1 žadatel pak podal dokonce žádosti tři.

Podíváme-li se na to, co bylo obsahem jednotlivých žádostí, a tedy předmětem požadovaných informací, lze podle mého názoru identifikovat určité dvě hlavní skupiny žádostí. První skupina žádostí se vždy vztahovala k určitému konkrétnímu subjektu nebo k určité konkrétní věci řešené inspektorátem. Pod tyto případy lze zahrnout z celkového počtu 41 obdržených žádostí více než polovinu – konkrétně 21. Tyto žádosti se týkaly všech fází činnosti inspektorátu, tj. jak konkrétních podnětů ke kontrole, tak jednotlivých konkrétních kontrol či případně následně vedených postupkových řízení. Druhou, o něco méně početnější skupinu žádostí tvořily ty (konkrétně se jednalo o 18 žádostí), které již nesměřovaly k určitému konkrétnímu subjektu či případu, ale jež požadovaly určité informace obecnějšího

charakteru vztahující se ke kontrolní či správní činnosti inspektorátu. Tyto měly v zásadě trojí podobu. Jednalo se buď o požadavek na poskytnutí určitých statistických údajů, nebo na poskytnutí určitých rozhodnutí či protokolů o kontrole spadajících pod žadatelem obecně vymezená kritéria, či toto mělo podobu dotazu, zda inspektorát v rámci své dosavadní činnosti již řešil určitou specifickou situaci, popř. se jednalo o kombinaci těchto forem. Poslední dvě zbývající žádosti obdržené v roce 2022 nelze zahrnout ani do jedné ze dvou výše vymezených „základních“ skupin. Tyto se totiž vůbec netýkaly kontrolní či správní činnosti inspektorátu, ale směřovaly do oblasti interně personální.

Všech 41 žádostí obdržených inspektorátem v roce 2022 bylo současně v tomto roce i vyřízeno. Ve 29 případech bylo žádostem zcela vyhověno (všechny v těchto žádostech požadované informace byly poskytnuty), v 10 případech byly informace poskytnuty částečně (bylo vydáno rozhodnutí o odmítnutí části žádosti) a ve 2 případech pak došlo k úplnému odmítnutí poskytnutí informací (bylo vydáno rozhodnutí o odmítnutí žádosti). Proti třem rozhodnutím o odmítnutí částí žádostí bylo podáno odvolání. Jednalo se však pouze o dva žadatele, jelikož jeden z nich podal odvolání dvě v rámci řízení o dvou jeho žádostech. Všechna tři dotčená rozhodnutí inspektorátu byla ze strany nadřízeného správního orgánu, tj. Státního úřadu inspekce práce, potvrzena. Zmíněný žadatel podávající dvě odvolání podal proti oběma potvrzujícím rozhodnutím správní žaloby, o nichž doposud nebylo ze strany příslušného správního soudu rozhodnuto.

Mgr. Dalibor Válek
vedoucí právního oddělení
Oblastní inspektorát práce pro hlavní město Prahu

Tento příspěvek je pro Zpravodaj SÚIP zkrácen.
Celý článek je k dispozici na www.suip.cz a www.bozpinfo.cz.